

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z odwołania W. W.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 2 marca 2023 r.
w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na
stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Wyszkanie,
ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2022 roku, poz. 845,
z udziałem A. K.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 5 września 2023 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej także: „KRS” i „Rada”) uchwałą nr [...] z
dnia 2 marca 2023 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do
pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w
Wyszkanie, ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2022 r., poz. 845, na podstawie art.
3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U.
2021, poz. 269, dalej: „u.KRS”): przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej

Polskiej wniosek o powołanie A. K. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Wyszkowie (pkt 1); nie przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie W. W. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Wyszkowie (pkt 2).

W uzasadnieniu Rada wskazała, że na jedno wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Wyszkowie, ogłoszone w Monitorze Polskim z 2022 r. pod poz. 845, zgłosili się: W. W. – asystent sędziego w Sądzie Rejonowym w Wyszkowie, P. P. – adwokat – Izba Adwokacka w [...], A. K. – starszy referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym [...].

W związku z cofnięciem zgłoszenia przez P. P. Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą nr [...] z dnia 14 października 2022 r. umorzyła postępowanie wszczęte w sprawie z jego zgłoszenia.

W celu przygotowania sprawy do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady, Przewodniczący Rady wyznaczył zespół, zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b u.KRS.

Zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa 28 lutego 2023 r. odbył posiedzenie w celu przygotowania stanowiska w przedmiocie rozpatrzenia i oceny na posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa kandydatów na jedno wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego, objęte niniejszym konkursem. Członkowie zespołu zapoznali się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami, przeanalizowali je, omówili szczegółowo kandydatury, odbyli naradę i uznali, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie. Podczas głosowania członkowie zespołu na W. W. oddali 1 głos „za”, przy braku głosów „przeciw” i 3 głosach „wstrzymujących się” a na A. K. oddali 4 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”. W konsekwencji zespół przyjął stanowisko o rekomendowaniu Krajowej Radzie Sądownictwa na jedno wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego, objęte niniejszym konkursem, A. K.. Wniosek taki, w ocenie zespołu, jest w pełni uzasadniony treścią załączonych ocen kwalifikacyjnych,

informacjami dotyczącymi posiadanego przez kandydatki doświadczenia i stażu zawodowego, a także opinią Kolegium Sądu Okręgowego w Ostrołęce.

Przedstawiając powyższe, zespół wskazał, że kierował się dyspozycją art. 35 u.KRS, a za rekomendowaniem A. K. przemawiało odpowiednie doświadczenie życiowe i zawodowe, pozytywna ocena kwalifikacji i poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w Ostrołęce. Zespół podkreślił, że A. K. posiada dłuższy od kontrkandydatki staż zawodowy, w tym na samodzielny stanowisku orzeczniczym, oraz otrzymała wyższe poparcie środowiska sędziowskiego.

Rada stwierdziła, że obie kandydatki spełniają wymagania ustawowe, określone w art. 61 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2023, poz. 217, dalej: „p.u.s.p.”) oraz art. 18 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017, poz. 1139 ze zm.), następnie dokonała ich oceny, kierując się kryteriami, wymienionymi w art. 35 ust. 2 u.KRS, w tym: ocenami kwalifikacyjnymi, doświadczeniem zawodowym kandydatek, opiniami przełożonych, a także uzyskanym poparciem środowiska sędziowskiego.

Po wszechstronnym rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy Rada – dzieląc stanowisko zespołu – uznała, że Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej zostanie przedstawiony wniosek o powołanie A. K. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Wyszowie.

W uzasadnieniu Rada przedstawiła charakterystykę obu kandydatek, ze szczególnym uwzględnieniem ich wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego.

Krajowa Rada Sądownictwa uznała, że obie kandydatki posiadają niezbędne kwalifikacje zawodowe, jednakże wyłącznie A. K. spełnia je w stopniu uzasadniającym przedstawienie jej kandydatury Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Rada dokonała porównania kandydatek, a jako kryteria oceny wskazała: oceny kwalifikacji oraz doświadczenie zawodowe.

W ocenie Rady obie kandydatki legitymują się odpowiednim doświadczeniem zawodowym. Także ich praca i kwalifikacje zostały ocenione pozytywnie,

z tym zastrzeżeniem, że W. W. pracuje na stanowisku asystenta sędziego od stycznia 2018 r., zatem rekomendowanie jej do objęcia stanowiska sędziowskiego – dzieląc opinię sędziego opiniującego – uznała za przedwczesne. Krajowa Rada Sądownictwa, dostrzegając pozostałe atuty jej kandydatury, w szczególności determinację w podnoszeniu kwalifikacji i dążeniu do rozwoju zawodowego, ukończenie studiów doktoranckich – podzieliła stanowisko sędziego opiniującego. Rada podkreśliła, że A. K. nie tylko posiada dłuższy staż zawodowy, lecz także od niemal osiemnastu lat wykonuje czynności orzecznicze, podczas gdy jej kontrkandydatka większość aktywności zawodowej poświęciła pracy na stanowiskach sekretarskich.

W ocenie Rady, te wszystkie okoliczności zadecydowały o uznaniu A. K. za kandydatkę spełniającą w niniejszej procedurze konkursowej kryteria wyboru w stopniu uzasadniającym przedstawienie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do powołania.

Krajowa Rada Sądownictwa wskazała, że uwzględniła także opinię Kolegium Sądu Okręgowego w Ostrołęce. Podczas posiedzenia Kolegium Sądu Okręgowego w Ostrołęce w dniu 9 grudnia 2022 r. na W. W. nie oddano głosów „za”, przy 4 głosach „przeciw” oraz 2 głosach „wstrzymujących się” (opinia negatywna) a na A. K. oddano 2 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” oraz 4 głosach „wstrzymujących się” (opinia pozytywna). Rada podkreśliła, że jedynie kandydatka rekomendowana otrzymała pozytywną opinię Kolegium, co również zadecydowało o jej wyborze.

Reasumując, w ocenie Rady A. K. posiada wysokie kwalifikacje merytoryczne, odpowiednie doświadczenie zawodowe oraz wszechstronną, stale pogłębianą wiedzę prawniczą, dające rękojmię wykonywania obowiązków orzeczniczych na stanowisku sędziego sądu rejonowego na najwyższym poziomie. Rada stwierdziła, że o przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej A. K. zadecydował całokształt okoliczności sprawy, w szczególności: wnioski płynące z pozytywnej oceny jej pracy i kwalifikacji, wieloletni staż pracy, kilkunastoletnie doświadczenie zawodowe na samodzielnym stanowisku orzeczniczym oraz pozytywna opinia Kolegium Sądu Okręgowego w Ostrołęce.

W głosowaniu na posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa dnia 2 marca 2023 r. oddano na: W. W. 2 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” i 14 głosach

„wstrzymujących się” (oddano ogółem 16 głosów), zatem jej kandydatura nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów; na A. K. 15 głosów „za”, przy braku głosów „przeciw” i 2 głosach „wstrzymujących się” (oddano ogółem 17 głosów), zatem jej kandydatura uzyskała wymaganą bezwzględną większość głosów.

W. W. (dalej: „Odwołująca się”) wniosła odwołanie od powyższej uchwały, zaskarżając ją w całości i zarzuciła:

1) naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik niniejszej sprawy:

a) art. 33 ust. 1 u.KRS w zw. z § 18 ust. 1-11 Regulaminu KRS poprzez:

dokonanie oceny jej kandydatury bez wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie oraz dokonanie tej oceny w sposób sprzeczny z prawem, dowolny oraz sprzeczny ze zgromadzonym materiałem, z pominięciem rzetelnej oceny jej kwalifikacji i konkurujących kandydatów, z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiałów:

- oparcie uchwały na wybiórczych (niepełnych) ustaleniach faktycznych, mimo dostępu do nich w oparciu o posiadany materiał dowodowy oraz podjęcie uchwały mimo niewykorzystania wszelkich (a nawet większości) przewidzianych prawem możliwości służących dokonaniu oceny, według jednolitych kryteriów, kandydatów wszystkich osób uczestniczących w konkursie oraz wyjaśnieniu istniejących w sprawie rozbieżności i wątpliwości;

- wskazanie jako jedynego kryterium odmowy udzielenia rekomendacji kandydaturze odwołującej, błędnie ustalonej okoliczności przedwczesności objęcia stanowiska sędziowskiego, która została wywiedziona z nieprawidłowo ustalonego okresu zatrudnienia i doświadczenia zawodowego, a także jest sprzeczna z art. 61 § 1 p.u.s.p.;

- brak porównania i omówienia ocenianych kandydatów w oparciu o jednolite kryteria ustawowe oraz niezastosowanie części ustawowych kryteriów oceny kandydatów;

- przyjęcie stanowiska Zespołu, opartego na błędnie ustalonych kryteriach oraz podjęcie uchwały mimo nieskorzystania z przewidzianych prawem możliwości służących dokonaniu oceny według jednolitych kryteriów;

- dokonanie oceny kandydatki w oparciu o ocenę sędziego wizytatora zawierającą nieprawidłowe ustalenia i liczne błędy,

- b) art. 35 ust. 2 u.KRS poprzez nieuwzględnienie wszystkich przesłanek, które powinny być uwzględniane przy ustalaniu kolejności kandydatów i pominięcie:

- całości doświadczenia zawodowego, które od 1 sierpnia 2003 r. nieprzerwanie wynosi blisko 20 lat, przy czym całość ww. doświadczenia zawodowego zdobywana była w instytucjach wymiaru sprawiedliwości oraz w kancelarii notarialnej.

- całości doświadczenia zawodowego w stosowaniu przepisów prawa, poprzez błędne uznanie, iż kandydatka wykonywała zawód asystenta sędziego od stycznia 2018 r., podczas gdy w rzeczywistości na stanowisku asystenta sędziego była zatrudniona od 2014 r., a także pominięcie zakresu stosowania prawa przez skarżącą.

- wszystkich opinii sędziów współpracujących ze skarżącą w Sądzie Rejonowym [...] za okres pracy na stanowisku asystenta sędziego w latach 2014-2018;

- rekomendacji zawartych w opiniach wszystkich sędziów Pionu Cywilnego Sądu Rejonowego w Wyszkanie (w tym aktualnego Prezesa Sądu Rejonowego w Wyszkanie) oraz rekomendacji zawartej w opinii sędziego P.G. – Zastępcy Przewodniczącego Wydziału Cywilnego w Sądzie Rejonowym w Wołominie;

- pominięcie dokumentów załączonych do karty zgłoszenia – zaświadczenia z Sądu Rejonowego w Warszawie o zatrudnieniu, uchwały o zdanym egzaminie sędziowskim;

- c) art. 42 ust. 1 u.KRS poprzez sporządzenie uzasadnienia uchwały w sposób uniemożliwiający poznanie motywów jej podjęcia, co utrudnia odniesienie się do całości przesłanek, na podstawie których Rada uznała, że kandydatura Odwołującej się jest gorsza od kandydatury jej kontrkandydatki;

2) obrazę prawa materialnego, polegającą na naruszeniu art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 60 Konstytucji RP poprzez niezastosowanie przy ocenie kandydatów ustawowych reguł i kryteriów, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, równego traktowania, zakazu dyskryminacji oraz zasadom demokratycznego państwa prawa, urzeczywistniającego zasady

sprawiedliwości społecznej, które to naruszenie miało wpływ na wynik postępowania i doprowadziło do nieprzedstawienia kandydatury Odwołującej się Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie;

co skutkowało wydaniem przez Krajową Radę Sądownictwa uchwały sprzecznej z prawem.

Odwołująca się wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Krajowa Rada Sądownictwa podtrzymała stanowisko, wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały oraz wniosła o oddalenie odwołania. Rada wskazała, że uchwała, od której zostało wniesione odwołanie, zapadła w ramach przysługujących jej ustawowych kompetencji, przy zastosowaniu właściwych przepisów. Dostrzeżony przez odwołującą i omówiony wyżej mankament dotyczący omyłkowego wskazania długości stażu pracy na stanowisku asystenta sędziego pozostaje bez wpływu na ostateczną ocenę kandydatek biorących udział w procedurze konkursowej na stanowisko sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Wyszku. Kryteria, którym Rada nadała decydujące znaczenie – długość ogólnego stażu zawodowego, a także stażu na stanowiskach asystenta sędziego i referendarza sądowego oraz poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w Ostrołęce – mają charakter obiektywny i wymierny, przemawiając na niekorzyść odwołującej. Złożone odwołanie stanowi jedynie bezzasadną polemikę ze sformułowaną przez Radę oceną materiałów sprawy i zajęтым stanowiskiem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 44 ust. 1 zd. 1 u.KRS, uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Stosownie do treści art. 44 ust. 3 u.KRS, do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał Rady stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, z wyłączeniem art. 87¹ k.p.c. Zgodnie natomiast z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy

rozpoznaje odwołanie w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozagę tylko nieważność postępowania. Podstawą odwołania nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 8 października 2014 r., III KRS 45/14; 8 listopada 2017 r., III KRS 29/17; 15 stycznia 2019 r., I NO 1/18; 27 marca 2019 r., I NO 59/18; 1 lipca 2019 r., I NO 70/19). Stosownie zaś do treści art. 44 ust. 1 zd. pierwsze u.KRS odwołanie można wnieść z powodu sprzeczności uchwały z prawem, a zatem zarówno z prawem materialnym, jak i z przepisami postępowania (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 15 stycznia 2019 r., I NO 1/18; 8 listopada 2017 r., III KRS 29/17; 8 października 2014 r., III KRS 45/14).

Kontrola sądowa w sprawach prowadzenia naboru na urząd sędziego dotyczy określonego w art. 60 Konstytucji RP prawa równego dostępu do służby publicznej i obejmuje swoim zakresem wyłącznie, czy postępowanie zostało przeprowadzone na podstawie przejrzystych kryteriów selekcji kandydatów i obsadzania poszczególnych stanowisk w służbie publicznej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 27 maja 2008 r., SK 57/06, OTK-A 2008, nr 4, poz. 63; wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2013 r., III KRS 95/13).

Przedmiotem ochrony wynikającej z art. 60 Konstytucji RP jest przede wszystkim formalny aspekt dostępu do służby, a więc związany z przestrzeganiem jednolitych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji czy też wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania. Celem art. 60 Konstytucji RP jest zapewnienie równości szans dla osób podejmujących starania o pełnienie funkcji w służbie publicznej, realizacja art. 60 Konstytucji RP z jednej strony wymaga od ustawodawcy ustanowienia regulacji materialnoprawnych, określających przejrzyste kryteria selekcji kandydatów i obsadzania poszczególnych stanowisk w służbie publicznej, a z drugiej strony nakazuje stworzenie odpowiednich gwarancji proceduralnych, zapewniających weryfikowalność decyzji w sprawie naboru do służby. Brak odpowiednich procedur kontrolnych i odwoławczych stanowić może istotną przeszkodę w stosowaniu przyjętych reguł, a tym samym naruszać będzie konstytucyjny wymóg traktowania starających się o dostęp do służby na jednakowych zasadach (zob. wyroki Trybunału

Konstytucyjnego: z 27 maja 2008 r., SK 57/06, OTK-A 2008, nr 4, poz. 63; z 29 listopada 2007 r., SK 43/06, OTK-A 2007, nr 10, poz. 130; z 8 kwietnia 2002 r., SK 18/01, OTK ZU 2002 nr 2, poz. 16; z 14 grudnia 1999 r., SK 14/98, OTK ZU 1999, nr 7, poz. 163; z 9 czerwca 1998 r., K 28/97, OTK ZU 1998, nr 4, poz. 50).

Zakres kognicji Sądu Najwyższego w ramach oceny uchwał Krajowej Rady Sądownictwa obejmuje zatem wyłącznie badanie, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem. Kwestie rozpatrywania i oceny kandydatów do pełnienia urzędu sędziego są domeną Rady, podobnie jak ocena doboru kryteriów, a także znaczenie przywiązywane do poszczególnych kryteriów przy ocenie poszczególnych kandydatów. Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji kandydata na sędziego, a poza gestią Sądu Najwyższego pozostają ustalenia faktyczne i ocena dowodów. Przedmiotem badania ze strony Sądu Najwyższego pozostaje procedura podejmowania uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa, a nie przesłanki, które zadecydowały o jej treści. Merytoryczna ingerencja sądu w rozstrzygnięcia Rady byłaby niedopuszczalna, wkraczałaby bowiem w sferę szczególnego władztwa Rady, wynikającego z samych norm konstytucyjnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 1 lipca 2020 r., I NO 156/19; z 17 czerwca 2020 r., I NO 155/19; z 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17).

Ochrona sądowa udzielana kandydatowi na określone stanowisko sędziowskie, dokonywana przy uwzględnieniu art. 60 Konstytucji RP, winna zatem obejmować kontrolę postępowania przed Radą pod względem jego zgodności z prawem, a więc musi być ograniczona do oceny zgodności z prawem zastosowanej *in casu* procedury oceny kandydatury bądź kandydatów i w efekcie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie lub odmowy objęcia danego kandydata takim wnioskiem. Artykuł 32 ust. 1 Konstytucji RP statuuje z kolei zasadę równości wszystkich wobec prawa i równości traktowania wszystkich przez władze publiczne oraz zakazuje dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Dlatego kontrola sądowa postępowania przed Radą w zakresie jej zgodności z tym przepisem powinna sprowadzać się do oceny, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej byli traktowani jednakowo oraz czy żaden z nich nie był w jakikolwiek sposób dyskryminowany.

Poddanie kontroli sądowej wyników postępowania przed KRS w takiej indywidualnej sprawie nie może natomiast znaczyć, że Sąd Najwyższy uczestniczyłby w decydowaniu o obsadzie określonego stanowiska sędziowskiego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazuje się, że sprawowana przezeń kontrola obejmuje w szczególności ocenę tego, czy KRS w odniesieniu do wszystkich uczestników procedury nominacyjnej zastosowała przejrzyste, jednolite i sprawiedliwe kryteria selekcyjne (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 6 października 2015 r., III KRS 50/15; 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17; 9 maja 2019 r., I NO 35/19; 10 października 2019 r., I NO 142/19; 27 maja 2020 r., I NO 41/19). Ocena prawidłowości działania KRS sprowadza się w tym zakresie do oceny, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej byli traktowani jednakowo oraz czy żaden z nich nie był w jakikolwiek sposób dyskryminowany. Nie chodzi tu zatem o ocenę kwalifikacji czy wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania, ale o formalny aspekt dostępu do służby (wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2020 r., I NO 41/19; z 30 grudnia 2020 r., I NO 7/20)

Krajowa Rada Sądownictwa ma przy tym możliwość określania we własnym zakresie, które elementy uznać za szczególnie istotne. Nie może zostać uznane za naruszenie prawa przyjęcie przez Radę, że określony element doświadczenia zawodowego zasługuje na wyższą ocenę niż inny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 30 października 2019 r., I NO 51/19).

W wyroku z 18 stycznia 2022 r., I NKRS 165/21 (w sprawie, w której KRS dokonała wyboru między kandydatem zatrudnionym na stanowisku starszego asystenta sędziego oraz kandydatem sprawującym urząd starszego referendarza sądowego, a jako kryterium dominujące wskazała różnorodność doświadczenia) Sąd Najwyższy wskazał, że „[o] ile do wyłącznej gestii Rady pozostaje to, który z elementów składających się na ustawowe kryterium doświadczenia zawodowego ma w konkretnej sprawie dominujące znaczenie, o tyle KRS nie może abstrahować od tego, że zarówno instytucja referendarza sądowego jak i asystenta sędziego regulowane są w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2072). To przepisy determinują status prawny referendarzy i asystentów sędziego

oraz zakres ich zadań. Już zakres wymagań koniecznych dla mianowania na stanowisko referendarza sądowego oraz starszego referendarza sądowego (art. 149 oraz art. 150 p.u.s.p.) w stosunku do wymagań dla zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego i starszego asystenta sędziego (art. 155 p.u.s.p.) przekonuje, iż ustawodawca postrzega referendarza jako stanowisko wyżej usytuowane w strukturze sądownictwa i wymagające wyższych kwalifikacji niż stanowiska asystenta sędziego. Także zakres powierzonych referendarzom przez ustawodawcę zadań, gdzie referendarz sądowy może wykonywać czynności w postępowaniu cywilnym w wypadkach wskazanych w ustawie, a w zakresie powierzonych mu czynności referendarz sądowy ma, zależnie od rodzaju podejmowanej czynności, prawa i obowiązki sądu albo przewodniczącego (art. 47¹ k.p.c.), świadczy o wysokim statusie referendarza. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny, referendarze są urzędnikami sądowymi, którzy zostali upoważnieni do wykonywania oznaczonych czynności w postępowaniu sądowym (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 maja 2011 r., P 38/08, Dz. U. Nr 109, poz. 640). Także Sąd Najwyższy stwierdził, że referendarz sądowy jest organem sądowym, spełniającym funkcje o charakterze orzeczniczym, niezaliczającym się do władzy sądowniczej i niesprawującym wymiaru sprawiedliwości (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 19 września 2002 r., III CZP 56/02). W postępowaniu konkursowym okoliczność, że kandydat uzyskał nominację referendarza sądowego, nie powinna zatem skutkować niższą oceną doświadczenia zawodowego referendarza, w porównaniu z doświadczeniem asystenta sędziego. Zajęcie takiego stanowiska, zważywszy, że zakres obowiązków wykonywanych przez referendarza sądowego jak i przez asystenta sędziego determinowane są przepisami prawa, oznaczałoby, iż wbrew uzasadnionym oczekiwaniom, osoba działając w zaufaniu do państwa, decydując się na awans zawodowy i obejmując stanowisko referendarza, jednocześnie zmniejszałaby swoje szanse w konkursie na stanowisko sędziego w konfrontacji z kandydaturą asystenta sędziego, którego doświadczenie zawodowe, w oczywisty sposób obejmuje obszar właściwy doświadczeniu sędziego, któremu asystuje. Niższa ocena doświadczenia referendarza sądowego względem asystenta sędziego, wyłącznie ze względu na ustawowe ograniczenia funkcji referendarza w wymiarze

sprawiedliwości – biorąc pod uwagę wyższe usytuowanie referendarza w strukturze sądownictwa – narusza zasadę zaufania obywatela do państwa. Oparcie przez KRS oceny na takim kryterium stanowiłoby „pułapkę” dla osób, które działając w zaufaniu do państwa stopniowo rozwijały swoją karierę w sądownictwie, decydując się – przed ubieganiem się o stanowisko sędziego – objąć w pierwszej kolejności stanowisko referendarza.”.

Sąd Najwyższy, w składzie orzekającym w niniejszej sprawie, w pełni podziela powyższe stanowisko, potwierdzające prawidłowość decyzji KRS.

Zgodnie z treścią art. 42 ust. 1 u.KRS uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia. Rada jest zatem zobligowana do wyjaśnienia wszystkim kandydatom, jakimi kryteriami kierowała się przy wyborze kandydatów. Uzasadnienie decyzji Rady ma na celu umożliwienie kandydatom porównania swojej kandydatury z innymi (zrozumienie, dlaczego inni kandydaci, zdaniem rady, okazali się lepsi) oraz zweryfikowanie czy zachowane zostały wszystkie zasady proceduralne postępowania nominacyjnego, w tym zastosowanie ustawowych kryteriów wyboru kandydatów w sposób jednolity, co poddaje się osądowi w toku postępowania sądowego. Jeżeli w toku postępowania nominacyjnego Rada nie zastosowała jednolitych kryteriów wyboru kandydatów lub dopuściła się innego naruszenia prawa, uchwała winna być uchylona, jako podjęta z naruszeniem prawa.

Podstawą odwołania nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 października 2014 r., III KRS 45/14; z 8 listopada 2017 r., III KRS 29/17; z 15 stycznia 2019 r., I NO 1/18; z 27 marca 2019 r., I NO 59/18; z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19). Stosownie zaś do treści art. 44 ust. 1 zd. pierwsze u.KRS odwołanie można wnieść z powodu sprzeczności uchwały z prawem, a zatem zarówno z prawem materialnym, jak i z przepisami postępowania (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 stycznia 2019 r., I NO 1/18; z 8 listopada 2017 r., III KRS 29/17; z 8 października 2014 r., III KRS 45/14).

Podniesione przez Odwołującą się zarzuty stanowią polemikę ze stanowiskiem Rady, sprowadzają się bowiem wyłącznie do przedstawienia odmiennej oceny zgromadzonego w sprawie materiału w postaci opinii kwalifikacyjnych oraz przebiegu kariery zawodowej kandydatek. Odwołująca się

podniosła między innymi nieprawidłową ocenę jej doświadczenia zawodowego poprzez uznanie, że jest ono „mniejsze” od doświadczenia kontrkandydatki. Tymczasem rekomendowana kandydatka ma dłuższe doświadczenie zawodowe, posiada doświadczenie zawodowe na stanowisku orzeczniczym, które Rada oceniła wyżej. Powyższe nie stanowi uchybienia, lecz stanowi realizację ustawowych kompetencji Rady.

Podobnie ocenić należy zarzuty dotyczące poparcia środowiska sędziowskiego. Odwołująca się nie dostrzega, że ustawodawca rozróżnił poparcie Kolegium, tj. środowiska sędziowskiego, od opinii przełożonych oraz innych dokumentów, które kandydat może przedłożyć Radzie, a które mogą stanowić potwierdzenie kwalifikacji kandydata czy też jego przydatności do zawodu. Wbrew twierdzeniom Odwołującej się wyższe poparcie środowiska sędziowskiego w postaci poparcia Kolegium Sądu okręgowego, otrzymała rekomendowana kandydatka.

W przypadku dochowania przez Radę procedur ustawowych Sąd Najwyższy nie może dokonywać oceny, dlaczego te, a nie inne, kryteria miały charakter decydujący, w szczególności, jeżeli w zakresie poszczególnych kryteriów i ich całościowej ocenie poszczególni kandydaci nie wykazują ekstremalnych różnic, które mogłyby uzasadniać przyjęcie naruszenia procedury lub przekroczenie granic uznania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 30 grudnia 2020 r., I NO 7/20). W okolicznościach niniejszej sprawy Rada wyraźnie wskazała, że decydujące znaczenie w wyborze kandydatów miało doświadczenie zawodowe oraz bardzo wysokie oceny kwalifikacyjne. Kryterium stażu czy też doświadczenia zawodowego nie jest kryterium dyskryminującym, wręcz przeciwnie zarówno w literaturze jak i w orzecznictwie podkreśla się, że odpowiednie doświadczenie zawodowe jest kluczem do sukcesu w zawodzie sędziego. Polemika Odwołującej się z oceną dokonaną w tym zakresie przez Radę nie może stanowić podstawy do zakwestionowania prawidłowości zaskarżonej uchwały. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że samo niezadowolenie lub subiektywne poczucie pokrzywdzenia kandydata do objęcia wolnego stanowiska nie stanowi uzasadnionej lub usprawiedliwionej podstawy odwołania od uchwały KRS w przedmiocie nieprzedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie na wakujące stanowisko.

Weryfikacja kwalifikacji poszczególnych kandydatów ubiegających się o stanowiska sędziowskie czy asesorskie należy do Rady, a podstaw do twierdzenia, że zostały przekroczone granice uznania, nie mogą stanowić odmienne – z natury subiektywne – zapatrywania w odniesieniu do własnych osiągnięć, walorów i przymiotów (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 października 2014 r., III KRS 45/14 oraz orzeczenia cytujące).

Sąd Najwyższy analizując całość dokumentacji sprawy, jak również uzasadnienie zaskarżonej uchwały, doszedł do przekonania, że Rada dokonała wyboru rekomendowanej kandydatki po zapoznaniu się z obszerną i kompletną dokumentacją, w oparciu o całościową ocenę kandydatek, właściwie scharakteryzowała obie kandydaty, wyjaśniła motywy decyzji o wyborze A. K. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w Wyszku, odnosząc się szczegółowo zarówno do przebiegu kariery i doświadczenia zawodowego oraz opinii kwalifikacyjnych obu kandydatek, a powyższe jest spójne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Rada wyraźnie i jednoznacznie wskazała kryteria, które zdecydowały o wyborze kandydatów, a które mieszczą się w katalogu kryteriów ustawowych oraz dokonała prawidłowego ich zastosowania. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że KRS naruszyła art. 33 ust. 1 i art. 35 ust. 1 i 2 u.KRS w sposób wskazany przez Odwołującego się, a tym samym, że zaskarżona uchwała jest sprzeczna z prawem. Zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały wyjaśnienia dotyczące dokonanego przez Radę wyboru innej kandydatki niż Odwołująca się świadczą o tym, że o wyborze zdecydowała całościowa ocena wynikająca z łącznego zastosowania właściwych kryteriów tej oceny.

Wobec bezzasadności podstaw i zarzutów odwołania, Sąd Najwyższy orzekł zatem o jego oddaleniu na mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 u.KRS.

[a!]

Zdanie odrębne od uzasadnienia wyroku złożył SSN Grzegorz Żmij.

[SOP]

